22
1919
25/161
ეროვნული ბიბლიოთეკა

ფასი 1 მან.

ახალი ნაკადი

საქართველოს მემარცხენე სოციალისტ-ფედერალისტ მაშვრალთა პარტია.

ოთხშაბათი 12 მარტი,

№ 14 1919 წ.

გაზეთი ამიერიდან გამოვა კვირაში ორჯერ—კვირაობით და ხუთშაბათობით.

მიიღება ხელის მოწერა 1919 წლისათვის

გაზეთ

„ახალი ნაკადი“-ზე

გაზეთი გადიდებული ფორმატით გამოვა კვირაში ორჯერ—კვირაობით და ხუთშაბათობით.

გაზეთის ფასი

ერთი თვით 7 მან., ცალკე ნომერი 1 მან.

დაკვეთა შეიძლება წლიურად. [illegible] განცხადება.

ხელის მოწერა მიიღება გაზეთის კანტორაში სასახლის ქ. № 5, ქართული კლუბის შენობ. ყოველ დღე. კავშირის ოთახში. იქვე შეიძლება მდივნის ნახვა დილის 9—3 საათამდე და საღამოს 6—8-მდე.

[illegible] და [illegible] ოთხების ძე წერეთლები [illegible] აუწყებენ ნათესავთ, ნაცნობთ და [illegible], რომ მათი [illegible]

ვერა ვარაზაშვილის

გარდაცვალებიდან ექვსი თვის თავზე, კვირას მარტის 16-ს ანჩისხატის ტაძარში გადახდილ იქნება წირვა და პანაშვიდი. წირვის დასაწყისი დილის 10 საათზე, პანაშვიდი $11^1/_2$ საათ.

საქართველოს მემარცხენე სოც.-ფედ. მაშვრალთა პარტიის მთავარი კომიტეტი აუწყებს ამხანაგებს, რომ დაუვიწყარი ამხანაგის

ვერა ვარაზაშვილის

გარდაცვალებიდან ექვსი თვის თავზე კვირას, მარტის 16, ანჩისხატის ტაძარში გადახდილ იქნება წირვა და პანაშვიდი. წირვის დასაწყისი დილის 10 საათზე, პანაშვიდის $11^1/_2$ საათ.

ისიდორე სოფრომის ძე ვარაზაშვილი მეუღლეითურთ აუწყებს ნათესავთ, ამხანაგებს და მეგობრებს, რომ ძვირფასი მეუღლის

ვერა ვარაზაშვილის

გარდაცვალებიდან ექვსი თვის თავზე შაბათს მარტის 15, სოფ. ცხრუკვეთში, მიცვალებულის საფლავზე გადახდილი იქნება წირვა და პანაშვიდი

ტფილისი მარტის 12 1919 წ.

მეორე წლის თავი. დღეს ორი წელი სრულდება მას შემდეგ, რაც თავისი მოვლინება იწყო რუსეთის დიდმა რევოლიუციამ. ორი წლის წინად ათეული წლებით დაგუბებულმა ხალხის რისხვამ ერთბაშად ამოხეთქა და უალრესი სურვილი განახლებისა, აყვავებისა, აღორძინებისა, თავისუფლებისა და ბედნიერებისა, როგორც მთის ნაპირალებს წმინდა ანკარა წყარო, ანაზდად მოსწყდა მრავალ მილლიონ მონას. შეინძრენ, ამოძრავდენ თვითმპყრობელობის ბიუროკრატიზმისაგან მრავალტანჯული ერები რუსეთის იმპერიისა; დაირაზმენ და ახალი პოზიციების დასაკავებლად მოემზადენ მათი მშრომელი ხალხი. დიდი იყო ზეიმი, შვება და სიხარული; და ყველას თვალწინ იშლებოდა წარმტაცი სურათი ახალის ცხოვრებისა, ბოროტების საბოლოო ბლო[illegible]ისა; ბევრი მ[illegible] სიხარულით [illegible] გორც ძველად ქრ[illegible]ანები ქრისტეს აღდგომის სულიერი განსჭვრეტით ურთიერთს ამბორით ულოცავდენ სიკვდილის დათრგუნვას, იმ დღეებშიაც ბევრი უალრესი გულწრფელობით და სიწმინდით ულოცავდა ყველას უდიდესი ბოროტების დათრგუნვას.

მაგრამ რევოლიუცია ბევრს ისე წარმოედგინა, რომ იგი მწყობრი პირდაპირის ხაზით გაემართებოდა და ერთბაშად გადასწყვეტდა ყოველგვარ საჭირ-ბოროტო საკითხს. რევოლიუცია ეს აჩქარებული ევოლიუციაა და ამ აჩქარების დროს გამალებით სწარმოებს ბრძოლა ძველსა და ახალს შორის და ძველის ნანგრევებზე იწყება ადამიანთა ახალი დამოკიდებულების შენება. რუსეთის დიდი რევოლიუციის დროსაც ჯერ ჩუმი, შემდეგ კი ახდილი ბრძოლა დაიწყო მათ შორის, ერთის მხრივ ვინც მშრომელთა სანუგეშოდ რევოლიუციის გაღრმავებას ესწრაფოდა და მეორეს მხრივ კი, ვისთვისაც რევოლიუცია მხოლოდ მეფის პერსონალურ გამოცვლაში გამოიხატებოდა. ნიკოლოზის მაგიერ—მიხეილი და მისი შემწეობით ბრძოლა დარდანელისა და აიასოფიისათვის, აი უმთავრესი და უპირველესი მოთხოვნილება კადეტ-პროგრესისტებ-ოქტომბრისტებისა. და სავალალოა, რომ პირველ ხანებშივე მათ თავისი გავლენის ქვეშ დააყენეს მენშევიკები და მემარჯვენე ესერები და თავისი რეცეპტით განიზრახეს საზოგადოებრივი ცხოვრების განკურნება. და რევოლიუცია სწორედ იმიტომ არის რევოლიუცია, რომ იგი ვერ ჩაეტევა ისეთ ვიწრო კალაპოტში, რომელსაც მას ხშირად „ზომიერები“ და „კეთილგონიერი“ ხალხი უმზადებს. რუსეთის რევოლიუციამაც გადალახა ხელოვნური ზღუდეები, მის გარშემო აღმართული, და თავისი საკუთარი გზით გაემართა. მაგრამ თუ მენშევიკ-ესერები თვის „კეთილგონიერების“ ობიექტად სთვლიდენ რევოლიუციის გამოჩინებას, შემდეგი მეუსვეურები რევოლიუციისა—ბოლშევიკები ტერორით აპირებენ რუსეთში სოციალური რევოლიუციის მოხდენას. რევოლიუციაში ყოველთვის ადგილი აქვს შეტაკებებს, თუ გნებავთ იარაღით გამოსვლებსაც, მაგრამ როდესაც თვისი ზრახვების განსახორციელებლად პარტია მოიხმარს არა ხალხის თვითმოქმედებას, არა მის თანხმობას, არამედ ზევიდან [illegible] განიზრახავს თავისი პროგრამის ცხოვრებაში გატარებას, შეიძლება მან მართლაც შექმნას დროებით, თუ ხანგრძლივად თვისი მეუფება, მაგრამ ეს არ იქნება შექმნა თავისუფალი ადამიანთა თავისუფალი კავშირისა, ეს იქნება სხვაგვარი თვითმპყრობელობა, სხვა სახით განმტკიცებული და სხვა ძალაზე დაყრდნობილი. ჩვენ არასოდეს მივცემთ ჩვენ თავს ნებას, რუსეთის [illegible] დავსწამოთ, თითქოს ისინი ხალხის მტრები იყვენ. პირიქით ჩვენ დიდად მოგვწონს ის პირდაპირობა და სიმტკიცე, რომლითაც მათ სურსთ ბოროტების საბოლოო აღმოფხვრა, მაგრამ თვით გზა და საშუალება, მათ მიერ არჩეული, ჩვენთვის მიუღებელია... იქ, სადაც რევოლიუციას თან არ მოჰყვება მშრომელი ხალხის ფართო წრეების შემოქმედების თავისუფალი ფრთის გაშლა და ამუშავება, იქ, სადაც სუბიექტი რევოლიუციისა მხოლოდ ქვეშევრდომული მორჩილებით იღებს სხვა და სხვა ცვლილებას, სჩანს აქ რევოლიუციის მსვლელობა შესაფერი გზით ვერ მიმდინარეობს.

და მას შემდეგ, რაც რუსეთის დიდი რევოლიუცია თითქოს „დანაწილდა“ და ყოველ ერში გაიჩინა თავისი საკუთარი ბინა, იგი მაინც სცოცხლობს და დანაწილებული უფრო დიდ საქმეს უყრის საფუძველს—საერთაშორისო მოძრაობას, რომლის დროშაზე გარკვევით სწერია: „საბოლოო დასამარება შრომის ტყვეობის დარაჯებს“!

ჩვენი ქვეყნის თავისუფლებაც რუსეთის რევოლიუციის პროცესში წარმოიშვა და ეს არ უნდა დაივიწყონ ყველა მათ, ვინც მუდამ ჟამს თვისი ერის თავისუფლებაზე ლაპარაკობს...

მეორე წლის თავზე ჩვენ კვლავ დაუშრეტელი იმედით შევსცქერით მომავალს და შეურყევლად გვჯერა, რომ რევოლიუცია, რომელიც თვისი განვითარების მეორე ფაზისში თითქოს „დანაწილდა“, კვლავ იპოვის საერთაშორისო მოძრაობის ღრმა კალაპოტს და მაშინ დადგება უკანასკნელი ჟამი იმპერიალიზმისა და კაპიტალიზმის დრომოჭმული ბატონობისა და სამაგიეროდ დაიწყება ხანა პიროვნებისა და შრომის საბოლოო ემანსიპაციისა...

საქართველოს დამფუძნებელი კრება. დღეს პირველად შეიკრიბება საქართველოს დამფუძნებელი კრება. და, ვფიქრობთ, შემთხვევითი არაა, რომ დამფუძნებელი კრება თავს იყრის სწორედ იმ დროს, რა დღესაც დაიწყო რუსეთის დიდი რევოლიუცია. საქართველოს თავისუფლებაც ხომ ღვიძლი შვილია დიდი გამათავისუფლებელი მოძრაობისა და სწორედ ამ დღეს უნდა შესდგომოდა თვისი მოვალეობის შესრულებას საქართველოს დამფუძნებელი კრება.

ჩვენც მივესალმებით დამფუძნებელ კრებას, როგორც გამომხატველს ქართველთა ერის თავისუფლებისას. ქართველი მშრომელი ხალხისათვის აუცილებელი საჭიროებაა, რათა ერთხელ და სამუდამოდ ბოლო მოეღოს ეროვნულ ჩაგვრას, რომ მას საშუალება მიეცეს სავსებით შეუდგეს თვისი საბოლოო განთავისუფლების საქმეს. ეროვნული ჩაგვრა უპირველესად [illegible] აბრკოლებს და ხელსუშლის კლასთაშორის ბრძოლის სათანადო განვითარებას. საქართველოს დამფუძნებელი კრებაც ჩვენ მოგვაჩნია ისეთ დაწესებულებად, რომელმაც თამამად ნათქვამია სიტყვა და გადადგმული ნაბიჯი ერის გათავისუფლებისა უნდა განამტკიცოს და დაადასტუროს. მაგრამ ჩვენ ვერ გავაზიარებთ იმ შეხედულებას, რომელსაც დამფუძნებელი კრების შესახებ გამოსთქვამენ პოლიტიკური ჯგუფები. მათის აზრით, დამფუძნებელი კრება ეს უმაღლესი სუვერენული გამგეა საქართველოსი, რასაც კი იგი მოისურვებს, შეუძლია დაუყონებლივ გაატაროს ცხოვრებაში და ყურს, სადაც უნდა იქ გამოაბამს საქართველოს სახელმწიფოებრივ ორგანიზმს. ცხადია, ეს შეხედულება ჩვენთვის, ყოვლად მიუღებელია. ჩვენ ვერასოდეს ვერ მივაკუთნებთ ასეთ მნიშვნელობას და ძალ-უფლებას დამფუძნებელ კრებას. ჩვენთვის იგი დღევანდელ პირობებში არის მხოლოდ ისეთი კრება, რომლის გარშემოც ფხიზლად უნდა იდგეს რევოლიციური მშრომელი ხალხი და მუდამ ჟამს უკარნახებდეს მას თვის ნებისყოფას. სუვერენულია არა დამფუძნებელი კრება, არამედ ხალხი, რომელსაც ყოველ დროს შეუძლია დაითხოვოს ყოველგვარი დამფუძნებელი კრება და თავის სურვილით გადასწყვიტოს წამოყენებული საკითხები.

ჩვენ არ ვიცით, რომელი ქვეყნის ისტორიიდან ამოკრიფეს ასეთი შეხედულება დამფუძნებელ კრებაზე ჩვენმა პოლიტიკოსებმა. სხვა ქვეყნების ისტორია სულ საწინააღმდეგოს ამტკიცებს. დაწყებული საფრანგეთის პირველი დამფუძნებელი კრებიდან ვიდრე უკანასკნელამდე ყველა ერთ რამეს გვეუბნევა: იმ შემთხვევაში, თუ ხალხის ფართო მასას, მშრომელთა ლაშქარს მთელი იმედი დამფუძნებელ კრებაზე დაუმყარებია, ასეთ დამფუძნებელ კრებას მათივე სასარგებ-

ლო ბევრი არა გაუკეთებია რა, პირიქით ზოგიერთჯერ დიდი ზიანი მოუყენებია მუშათა კლასის მოძრაობისათვის. დიდი სოციალური რეფორმების გატარება მოხდება არა დამფუძნებელი კრებების საშუალებით, არამედ მუშათა ასოციაციების და მათი ფედერაციათა განუწყვეტელი მუშაობისა და ბრძოლის მეოხებით. ეს არ უნდა დაივიწყოს ქართველმა მშრომელმა ხალხმა. თუ მან ყველაფერი მიანდო დამფუძნებელ კრებას და თვით მაყურებლის როლში დარჩა, ჩვენის ღრმა რწმენით, ამ შემთხვევაში დიდად შეფერხდება შრომის გათავისუფლების საქმე. უნდა კარგად ახსოვდეს მაშვრალ ხალხს, რომ ყოველგვარი სახელმწიფო, როგორი სახისაც არ უნდა იყოს იგი, არის ნაყოფი ძალმომრეობისა და უკეთეს შემთხვევაში კი კლასთა შორის შეთანხმებისა და ალიანსისა. ჩვენი მიზანია კი, მუდამ ნათლად წარმოდგენილი იყოს კლასთაშორის ბრძოლა და უნდა ითქვას, რომ მუშათა საბოლოო ემანციპაცია მოხდება სწორედ სახელმწიფოებრივი აპარატისა და კანონმდებლობის გარეშე. მაგრამ რაკი ჩვენი ეროვნული თავისუფლება, რომელიც უთუო პირობაა მშრომელი ხალხის მოძრაობის ინტენსიური განვითარებისა, და არსებული პირობები მოითხოვენ სახელმწიფოს შექმნას, ქართველი მშრომელი ხალხის მოვალეობაა, ეს სახელმწიფო რაც შეიძლება უმეტესად ხალხოსნური და თავისუფლების გამომხატველი იქნეს. და ეს მოხდება არა მაშინ, როდესაც დამფუძნებელ კრებას მიენიჭება უმაღლესი სუვერენული უფლებები, არამედ მხოლოდ მაშინ, როდესაც იგი სავსებით დაემორჩილება რევოლიუციურად დარაზმულ მუშათა კლასის კანტროლს და მისი უზენაესი ნებისყოფის კარნახს....

საერთაშორისო რევოლიუცია და საქართველოს დამფუძნებელი კრება.

დიდი რევოლიუცია რუსეთის შუაგულში წამოიჭრა. მან მოსპო ვეებერთელა სახელმწიფო და მილეწმოლეწა დიდიხნის ხავს მოკიდებული ბიუროკრატიული რეჟიმი.

ბევრის მცნება და სურვილი იყო, წერტილი დაესვათ რუსეთის დიდი რევოლიუციისათვის. მაგრამ დიდი რევოლიუცია არ დაემორჩილა წინასწარ შემუშავებულ მცნებებს. მან არ ისურვა აპეკა(?) დოქტრინიორების და განაგრძო გზა ნგრევის და ახლის შენების, როგორია ნგრევა დიდი რევოლიუციის? რას ანგრევს ის დღეს და საით მიემგზავრება ხვალ? რევოლიუცია დღეს? და ებრძვის ფეოდალიზმს თუ კაპიტალიზმს?

უეჭველია დღევანდელი დიდი რევოლიუცია ებრძვის კაპიტალიზმს. აგრეთვე იმათ გონებასაც ვისაც გონია რომ დღევანდელმა რევოლიუციამ უნდა მოსპოს ფეოდალური ნაშთები და განამტკიცოს ბურჟუაზიული დემოკრატიზმი.

რევოლიუციის მავნე მრჩევლები დამარცხდნენ რუსეთში. შერყეა მათ მდგომარეობა ავსტრო—გერმანიაში. მხოლოთ მტკიცეა მათი სამეფო საქართველოში.

რა არის ამის მიზეზი? ერთი ჩვენში სუსტია სამრეწველო პროლეტარიატი.

მეორე, პირველი ბოლშევიკური მოძრაობის გარეშე დიდი მავნე ელემენტებმა მოიყარეს თავი რომლებიც ბოლშევიკების სახელის ქვეშ ნაციონალური კბილთა ღრჭენით [illegible].

მესამე საქართველოს გარემოცული ბნელი ხალხით მეოთხე საქართველოში ბურჟუაზიის არა რიგიანი(?) რომელმაც დასტოვა პოსტი თვისი და მით სადი შევნება რევოლიუციას დაუკარგა ქართველ მუშას ამ მოვლენამ თავისთავათ მოიქმედოთ, ძალაუნებურად წარმოშვა ერთი შედეგი რომელზედაც მოვალე ვართ(?) სხვაზედ მეტად ჩვენ შევჩერდეთ. ეს არის ქართველ მუშათა მოძრაობაში უარყოფილი ეროვნული ინტერესი, დღეს კი ამავე მუშათა მოძრაობით, ეროვნული პოლიტიკური თავისუფლების მოპოება და დაგვირგვინება დამფუძნებელი კრებით.

დღევანდელი მოვლენები ჩვენს წინ დასვამს ორი საკითხს პირველი ქართველი მუშა თავისუფალ საქართველოში გაყვება საერთაშორისო რევოლიუციის განვითარებას თუ არა.

მეორე კითხვა საქართველოს ეროვნული თავისუფლება უზრუნველ ყოფილია თუ საფრთხე მოელის მას და რომელი მხრიდან.

ჩვენის აზრით დღევანდელი საერთაშორისო დიდი რევოლიუცია გადალახავს ყოველ გვარ ზღუდეს და ქართველი მუშათა მოძრაობაც უნდა გაყვეს მას რა საფრთხეც მოელის ჩვენ ეროვნულ თავისუფლებას და რომელი მხრიდანაც.

ჩვენი დაკვირვებით უმაღლესი(?) თემა და იმპერიალისტთა მალა გახსნილობამ არსებითად შეცვალა ბურჟუაზიული სახელმწიფოების დამოკიდებულება და მათგან აღთქმული თავისუფლება თუ ეს იმპერიალისტები არიქნენ ძლეულნი დიდი რევოლიუციის მიერ ყველა პატარა სახელმწიფოები ნამდვილად [illegible] გამარცვებულ იმპერიალისტების მაგსად მსოფლიო ბურჟუაზიის შურისძიების იმპერიალიზმის ბრჭყალები ჯოჯოხეთს(?) დასტრიალებს საქართველოს თავისუფლებაზედ.

[illegible] დღევანდელ ეროვნულ თავისუფლებას ჩვენ კარგათ ვიცით რომ ჩვენი ერის თავისუფლებისათვის თავს სდებს ქართველ მუშები უმთავრესათ პარტიული ორგანიზაციის მოწოდებით, თვით სამწუხაროთ ჩვენდა არ განიცდის ამ ეროვნულ ღირებულებათ განცდას, რასაც უნდა განიცდიდეს. ახეთმა(?) მუშებმა რევოლიუციის წინაშე დამარცხებულ მენშევიკურ პარტიისაგან რომ თავი იხსნას და გადასდგას ნაბიჯი რევოლიუციონურ პარტიისკენ, ვთქვათ, ბოლშევიკებისკენ.

როგორ დამოკიდებულებაში იქნება ქართველი მუშათა მოძრაობა და ეროვნული თავისუფლება? ეს ბევრათ დამოკიდებულია დღეს შეკრებილ საქართველოს სოციალისტურ პარლამენტარიზმზედ. თუ საქართველოს პარლამენტმა, როგორც კერძოსაკუთრების და კონსერვატიზმის ინსტიტუმა, არ გასცილდა ჩვეულებრივ პარლამენტარული ტრადიციას და დაუწყო დევნა მისი უარყოფელ მუშათა მოძრაობას.

მაშინ ქართველი მუშათა მოძღრაობა საქართველოს გარეშე მონახავს წყაროს, და პარლამენტის წინაამდეგობას ისე გაიგებს როგორც წინააღმდეგობას კლასიურ და ეროვნულ თავისუფლების შორის ეს გარემოება უნდა გაითვალისწინოს დღეს შეკრებულმა საქართველოს სოციალისტურმა პარლამენტმა. და თუ მთლათ ვერ მოსპობს რაც შეიძლება შეამციროს თვისი საპარლამენტო კონსერვატიული რეჟიმი სოციალურ-რევოლიუციის წინააღმდეგ.

ჩვენი აზრით საქართველოს პარლამენტის გახსნით უკანასკნელ პოზიციაზეთ დადგენ ქართველი პოლიტიკო სოციალისტები ამას იქით ვეღარ დაპირდებიან ლიკვიდაცია მოხდება პარლამენტის ერთი წლის მუშაობით, რაც საკუთარ და პირდაპირ გზაზედ დააყენებს ქართველ მუშათა კლასს. ჩვენი ვალია მსვლელობას შეუწყოთ ხელი ქართველ მუშათა მოძრაობა უნდა განვითარდეს თავისუფალ საქართველოში თავისუფალ ერთა შრომის ფედერაცია-კონფერენციაში.

ბესო ქელბაქიანი

რას ვემსახურებით.

(გაგრძელება *)

წერილი მეოთხე. სოციალისტური მოძღვრებანი გერმანიაში მე-19-ე საუკუნის პირველ ნახევარში.

ჩვენი წერილების უმთავრესი მიზანია გარკვევა და დასაბუთება იმ მრწამსისა, რომელსაც ემსახურება ჩვენი პარტია. ამ მიზნის განსახორციელებლად ჩვენ აუცილებელ საჭიროებად დავინახეთ მოკლედ გათვალისწინება სოციალისტურ მოძღვრებათა და მიმდინარეობისა სხვადასხვა ქვეყანაში. ჩვენ გვინდა დავამტკიცოთ, რომ თუ რადიკალური ბურჟუაზიის წარმომადგენელნი პირველ ხანებში მშრომელ ხალხთან ერთად იბრძოდენ პოლიტიკური უფლებებისათვის, რაკი ამ მოძრაობამ სხვა ხასიათი, სახელდობრ სოციალურ რეფორმებისთვის ბრძოლის ხასიათი მიიღო, რადიკალური განწყობილებების ბურჟუაზია მოქმედების სულ სხვაგვარ გზას დაადგა. მეორეს მხრივ ის სოციალისტური პარტიებიც, რომელნიც თითქოს მუშათა კლასის საბოლოო გათავისუფლებას ესწრაფოდნენ, რაკი ჩაებნენ სახელმწიფოს ძალაუფლების მოპოებისათვის ბრძოლაში, თითქოს დაივიწყეს თავისი უმთავრესი მოწოდება და პოლიტიკური საქმიანობა გაიხადეს თვისი მოღვაწეობის ღერძ-აზრად. საქმის ასეთი მიმდინარეობით გულგატეხილნი და [illegible] ლი მუშათა [illegible] შეიქნა არსებითად შეეცვალა თავისი დამოკიდებულება პოლიტიკური გავლენისათვის მებრძოლ პარტიათადმი და თავისი საკუთარი გზით და ორგანიზაციით შესდგომოდა დიდი ტრანსფორმაციისთვის სამზადისს.

ჩვენ უპირველესად ყოველისა ის გვაინტერესებს, რომ გავითვალისწინოთ ეს ცვლილება მუშათა კლასის განწყობილებისა და გავიცნოთ სარევოლიუციო სინდიკალიზმის წარმოშობის უმთავრესი დამახასიათებელი მომენტები.

წინა წერილში ჩვენ გაკვრით ვახსენეთ „კომუნისტთა კავშირის“ გერმანიის „მუშათა კავშირის“ დაარსების ისტორია. ამჟამად უფრო ხანგრძლივად შევჩერდებით ზოგიერთი ქვეყნის სოციალისტური მოძრაობის ისტორიის განხილვაზე და მათ ამა თუ იმ საერთაშორისო მოვლენასთან დავაკავშირებთ.

დავიწყოთ გერმანიიდან.**)

წარსული წლის მე-30 ე და მე-40-ე წლებში გერმანიის სოციალური განვითარება შედარებით ინგლისსა და საფრანგეთთან ჩამორჩენილი იყო. ძველი ფეოდალური წესები ჯერ კიდევ ბევრგან უცვლელად ბატონობდენ; თავად-აზნაურობა კვლავ ძველი პრივილეგიებით სარგებლობდა; მრეწველობა მხოლოდ იმ დროს იწყებდა განვითარებას. თუ გლეხობა დახავრული(?) ჰყავდა თავად-აზნაურობას, სამაგიეროდ ქალაქის მუშებიც, რომლებიც არ იყვნენ შეკავშირებულნი, ადმინისტრაციისაგან დიდ შევიწროებას განიცდიდენ და კულტურულადაც ვერ შეედრებოდენ ინგლისისა და საფრანგეთის პროლეტარიატს. მანქანების შემოღებამ ფაბრიკულ წარმოებაში აქაც, გერმანიაშიაც ისეთივე შედეგები მოჰყვა, როგორც საფრანგეთსა და ინგლისში. მრავალი გაღატაკებული პირი ქუჩაში(?) დაეძებდა სამუშაოს და ხშირი იყო შევიწროების გამო მოსამუშავეთ ამბოხება, მაგრამ გერმანიის პოლიციური რეჟიმი საშინელის სისასტიკით უმასპინძლდებოდა მათ. საერთოდ იმ დროს გერმანიაში არ იყო ისეთი პირობები. რომელშიაც შესაძლებელი ყოფილიყო გარკვეული პოლიტიკური თუ სოციალური ჯგუფების ჩამოყალიბება. ამიტომ, როგორც უკვე მოვიხსენიეთ, ჩუმი ორგანიზაციები გერმანელმა ემიგრანტებმა მხოლოდ საზღვარგარეთ დაარსეს. ერთი ასეთი საზოგადოების წევრი და მესვეური მკერავი ვეიტლინგი ცნობილია თავისი თხზულებით: „კაცობრიობა, როგორიც ეხლა არის და როგორიც უნდა იყოს“. ამ ვეიტლინგს ბევრი ისეთ პირად სახავს, რომელმაც წინა ეპოქის უტოპისტური სოციალიზმი შეაერთა იმ სოციალიზმთან, რომელიც შემდეგ პროლეტარიატის მისწრაფების გამოხატულებად შეიქმნა. ვეიტლინგი მთელს თავის იმედს რევოლიუციაზე ამყარებდა და ფიქრობდა, რომ მათხოვრებიდან(?) გამოსული ხალხი უეჭველად დაიწყებდა დიდ გამათავისუფლებელ მოძრაობას. ვეიტლინგი ამ მოძრაობის გამარჯვებისათვის უმთავრეს ძალად იმ ჩაგრულ ნაწილს სახავდა, რომლის მიმართ ცხოვრება დედინაცვლის როლს ეწევა.

ვეიტლინგს დიდი იმედი ჰქონდა, რომ რევოლიუციის დროს გამოჩნდება ისეთი დიდი პიროვნება, რომელიც მთელს თავის ძალღონეს კომუნიზმის დამყარებას შესწირავს. ეს პირი ვეიტლინგის აზრით ახალი მესია იქნება და იგი მოვა იმისთვის, რომ პირველი მესიის მოძღვრება განახორციელოს. იგი ხელში აიღებს ძალა-უფლებას და აასრულებს მით [illegible] იმ დრომდე [illegible] არ შეასრულებულა [illegible] თვის დიად საქმეს, [illegible] იგი მას შეასრულებს, მაგრამ ქვეყანა იცნობს მას და უწოდებს მეორე მესიას და უფრო დიდს, ვიდრე იყო პირველი. თვით პირველ-ყოფილი ქრისტიანობა ვეიტლინგს წარმოუდგინა, როგორც კომუნისტური მიმართულება და დამონებულთა მოძრაობა. ვეიტლინგსაც სწყუროდა თვისი სიტყვით, თუ მოქმედებით შეექმნა ცხოველი მოძრაობა მუშათა შორის და გაემზადებია იგინი დიდი ბრძოლისათვის. ეს პირი ჯერ კიდევ სავსებით ეკუთვნის იმ წრეს, რომელსაც საითანადოდ ვერ შეუგნია მუშათა კლასის დანიშნულება, მისი ძალა და მნიშვნელობა. ახალი მესია მუშათა წრეში — ეს ის სურათია, რომელიც ჩაგრულთა ხელში დიდი ხნობით იყო აღბეჭდილი, მაგრამ ამ სურათის იმსახით შეცვლა, რომ არა მესია, არამედ დარაზმული, შეკავშირებული და საბრძოლველად გამზადებული მშრომელთა ლაშქარი ყოფილიყო გამოხატული, მომავალი დროის საქმე იყო და ეს სურათიც ხომ გარკვევით აიმართა მაშვრალთა წინაშე.

მიუხედავათ ამისა, უნდა ითქვას, რომ ვეიტლინგს თვისი თხზულებებით: „ღარიბი ცოდვილის სახარება“ და „თავისუფლებისა და ჰარმონიის გარანტიები“ დიდი შთაბეჭდილება(?) სტოვებდა მკითხველებზე და აღვიძებდა ადამიანის გონებას მუშათა საკითხების გასარკვევად. თვით მარქსი და ენგელსი აღიარებენ, რომ ვეიტლინგის მოღვაწეობას უმნიშვნელოდ არ ჩაუვლია. თვით მარქსი ვეიტლინგის თხზულებას ზედგავლენით ამბობდა:

გერმანელი პროლეტარიატი ევროპის პროლეტარიატის თეორეტიკოსია, როგორც ინგლისის პროლეტარიატი — მისი ეკონომისტი, ხოლო საფრანგეთისა — პოლიტიკოსი.

(შემდეგი იქნება).

*) იხ. „ახალი ნაკადი“ ს 13 №-ი.

**) იხ. პროფ. კარეევის „დასავლეთ ევროპის ისტორია“, ტომი V, თავი XVI.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[illegible]

მუშათა კლასმა(?) [illegible] რევოლიუციამ [illegible] ინტელიგენციის უმეტესობა ვერ იქნება ნამდვილი [illegible] მშრომელი ხალხის. ის ვერ შესძლებს მის გაკეთებას, რასაც წერით და სიტყვით ლაპარაკობს.

ინტელიგენციის უმეტესობა იყო და არის უფრო პასიური ელემენტი. შეიძლება ეს ზოგიერთს მართლ სიტყვები ეგონოს ამიტომ საჭიროა ცოტა უკან წარსულს თვალი გადავავლოთ. რუსეთის რევოლიუცია სწორედ ამ ინტელიგენციამ გააქანა დოლუპისაკენ(?), მოჩინოვნიკო ინტელიგენტები უძღვენ წინ საზოგადო საქმეს და რევოლიუციის პირველ დღეებშივე მათ არგუნა ისტორიამ მესვეურობა რევოლიუციის. მაგრამ რა დაგვანახა ჩვენ ისტორიამ? გაბედა თუ არა რევოლიუცია, მისი ცეცხლი მოედო თუ არა მთელს კუთხეს მაშინდელ რუსეთისას, გაჩაღდა თუ არა გლეხთა მოძრაობა? ამ ინტელიგენციას შეეშინდა, მან ვერ შესძლო აბობოქრებულ ხალხში მუშაობა. ის მხოლოთ ნიკოლოზის ტახტის დანგრევით კმაყოფილდებოდა: ინტელიგენცია სოციალურ კითხვების გადასაჭრელათ ძლიერ სუსტი ყოფილა, ინტელიგენცია მხოლოთ და მხოლოდ პოლიტიკური საკითხების გადაჭრაში ყოფილა ძლიერი და სწორედ აქ უნდოდათ გაეჩერებიათ მუშათა კლასი მათ და იქით არ მიეცათ გზა. ეს რომ ასეა გადავხედოთ ჩვენს ისტორიას და ამას უფრო ნათლად დავინახავთ მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევრიდგან ჩვენს ხალხს ხელმძღვანელობდა სოციალისტური ინტელიგენცია. განა მან შესძლო ჩვენში რაიმე სოციალისტური გაკეთება? საქართველოში სადმე [illegible] სოციალისტურ ნიადაგზე ნაშენი [illegible] რია, რომელსაც პირველობა უნდა ეკუთვნოდეს საქართველოს კუთხეებში. განა არის რაიმე სოციალისტური გაკეთებული იქ? რა თქმა უნდა არა. მაგრამ აქაში ბრალი გურულ ხალხს კი არ მიუძღვის, არამედ იმ ხალხს, რომლებიც მათ ხელს მძღვანელობდენ. ვინ ხელს მძღვანელობდა მას, ეს უკვე ყველასათვის ცნობილია. გურის გლეხთა მოძრაობა მართლაც სოციალისტური იყო და რევოლიუციონური, როგორც ამას არჩილ ჯორჯაძეც ამტკიცებს. ცხრას ამშიდაოთხში მართლაც ხალხის გულიდგან იყო ამოხეთქილი რევოლიუცია [illegible] არჩილ ჯორჯაძე ორიგინალურ რევოლიუციას უწოდებს. ეხლა ბევრს გონია და ეგონება, რომ აქ მას სოციალდემოკრატია ხელმძღვანელობდა. ამაზე კი თვით არჩილ ჯორჯაძე ვალაპარაკოთ, „მართალია, მოძრაობის მსვლელობის დროს საქმეში სოციალდემოკრატია ჩაერია, მართალია ისიც, რომ ჩვენებურ მუშებს სოციალ-დემოკრატები ხელ მძღვანელობდნენ იმ თავითვე ხოლო ჩვენი რევოლიუციის ორგანიზაცია სოციალდემოკრატიული თეორიის და მოქმედების გარეშე გაჩაღდა“. ლაპარაკობს არჩილი, აი კიდევ რას სწერდა გურის მოძრაობის შესახებ: და მაშინდელი პარიზის „საქართველო“: შრომის განთავისუფლებისათვის და კერძო საკუთრების მოსპობასთან ერთად, იგი აღიარებს ნამდვილ კომუნისტურ ტენდენციებს. იგი ირჩევს დღეს საკუთარ სამსჯავროს, ქმნის ერთი ნაბიჯი თავისუფალ „კომუნას“ აღიარებამდე. „ასე სწერდა „საქართველო“. მაგრამ, საუბედუროდ, ამ შესანიშნავ და ორიგინალურ მოძრაობას მალე სხვა გვარი მიმართულება მისცეს. გურულ გლეხთა მოქმედებას საზღვარი დაუდეს; ბუნებრივი მეთაურები „გადაყენეს“, გარეშე პირებმა ისურვეს მეთაურობა — საქმეც სხვანაირად დატრიალდა“. აი ზოგიერთი სიტყვები

და აზრი არჩილ ჯორჯაძის მაშინდელ გლეხთა მოძრაობის შესახებ. აქ აშკარათ და ნათლათ სჩანს ყოველივე, ეს გაკვეთილები უნდა დაინახსოვროს მუშათა კლასმა და შემდეგში მან შეცდომა არ დაუშვას. ჩვენ ზევით შევეხეთ, რომ ინტელიგენციის უმეტესობა ვერ იქნება ნამდვილი გამყოლი და გამკეთებელი იმ საქმის, რასაც ის სიტყვით ლაპარაკობს და დასწერს, მაგრამ ჩვენი ნაწერიდგან ის აზრი კი არავინ გამოიყვანოს, თითქოს ჩვენ გვძულდეს და გვეზიზღებოდეს ინტელიგენცია, პირიქით არა, ჩვენ გვესმის და გვწამს ინტელიგენტის თანამშრომლობა მასხელ მძლავნელობა ჩვენთან ერთად. ის პარტიაში არ უნდა წარმოადგენდეს ერთ გვარ მბრძანებელს, ასეც ერთი თანასწორი ამხანაგი უნდა იყოს ჩვენი, ისიც პარტიულ შავ მუშად უნდა ითვლებოდეს, როგორც სხვა და, ეწევოდეს მუშათა სოციალიზმისათვის. ერთგვარ დიქტატორობას უფლებას ინტელიგენტს ჩვენ არ ვაძლევთ. მაგრამ ასეთი ინტელიგენტი ძვირფასი ცოტა არის და ვინც არის, მის მოღვაწეობას ჩვენ არ ვივიწყებთ და უფრო დიდ პატივისცემით და სიმპატიით უყურებთ. ჩვენ ვამბობთ, რომ ინტელიგენციის უმეტესობა ვერ არის ნამდვილი და ჭეშმარიტი სოციალიზმის იდეისათვის თავ დადებული და ამიტომ მოვიყვანეთ ის ისტორიული მაგალითი და ვამტკიცეთ, რომ მხოლოთ პოლიტიკაში მოღვაწე ინტელიგენცია და აქ სურს მან უხელმძღვანელოს მუშათა კლასს. მაგრამ მუშათა კლასმა უმთავრესად თავისი საკუთარი კოლექტიური ხელებით უნდა დაამხოს კაპიტალისტური რეჟიმი. აქ ყოყმანი და შერყევა აღარ შეიძლება. პასუხი ერთია: ჩვენ მეზარეცხენი სოციალისტებს გვგონია და ღრმათ გვწამს, რომ მუშამ თავის საკუთარი ხელით უნდა გამოჭედოს თავისი ბედი და დაამხოს ერთხელ და სამუდამოდ ბატონობა დიდი მოჭმული კაპიტალიზმისა.

ოთხი

ფარაჯიან ძმებთან!

დემოკრატიის ერთ უმთავრეს მიკითხს გლეხთა საკითხიც შეადგენს, მუშათა კლასმა უეჭველია უნდა გადასჭრას ეს საკითხიც და ამით ერთხელ და სამუდამოდ ბოლო მოუღოს ამას ვინც ამ ორ ერთ მეორეზე დაუშორებელ ძვირფას ძმებს, რაიმე მიზეზის გამო აშორებენ. მაგრამ იბადება საკითხი, ვინ უნდა ამოუდგეს სოფლის მუშებს გვერდში; ვინ უფრო თავდადებით და გაბედულად აღმართავს სოციალიზმის დროშას? აქ უეჭველად იმ დებულებით უნდა ისელმძღვანელოს მუშათა კლასმა, რომ ყველა ისინი რომელიც თავის თავს გლეხს უწოდებს, ახალ და ძველ ბატონყმურ სოფლებში გლეხებად იხსენებოდენ, გლეხები უკვე არ არიან, ისინი, ნელ ნელ გადაჰყავს წვრილი ბურჟუაზიის სამოსელში და დარიბ ღარიბ ლატაკ გლეხობას ზურგიდან უპირობებ თავდასხმას და დაშორცემას და ეს მტერი ტყუვ გამძვრალი გლეხობისათვის ყველაზე მეტი, საშიში მტერია, ამიტომაც როდესაც ჩაგრულთა ბანაკი, სოციალისტურ რევოლიუციის ცეცხლს დაანთებს, პირველი ნაკვერცხალი სწორედ ამ ავზნიან სანგრებში უნდა გადაისროლოს ეს შუათანამოსახლეობის ტრ... უნდა პირველ შემოტევისთანავე დაამარცხოს ეს საჭიროა ჩვენი ბრძოლისათვის, რომელიც ღვიძლი შვილია საერთოშორისო დემოკრატიის და ამით ჩვენ უეჭველად გავასწორებთ ერთ დიდ შეცდომას, და ძმობილებს მოწყვეტილ წვრილ ბურჟუაზიასთან დღეს მუშათა კლასის ბანაკს ბევრი ეტრფის და ფლერტობს ყველა საქმე შემოწყვეტილი ინტელიგენცია გენერი „უსაქმური პარტიები ყოველგვარი დემოკრატიული" ჯგუფები, მაგრამ როცა ამოიღებს დიდებული ქარიშხალი საერთაშორისო რევოლიუციის, უნდა გამოვარკვიოთ ეს ჩვენი გულმოწყალე სტუმრები კვთილს ხომ არ აწებებენ და თავს ხომ არ მიგვანებებენ? ეს საჭიროა იმიტომ, რომ დღეს „შეტაკებათა ურიცხველობის დღეს მეტად გახშირდა" დეზერტირობა და ყველაზე მეტად ამ საყვარელ ბრძოლის ველის ინტელიგენცია გაურბის. განა ის რაც ხდება დღევანდელ მომენტში არ არის „უკან დახევა?" და ვინ ხელმძღვანელობს ამ სამარცხვინო აქტს რა თქმა უნდა, კეთილი, გულ მოწყალე და ენაფერთე ინტელიგენცია (რა თქმა უნდა ჩვენ არ ვლაპარაკობთ ინტელიგენციის იმ ნაწილის რომელიც მუშათა კლასთან ერთად კვდება და ბედს ინაწილებს) და აი გლეხობის ეს გუნდრუკის მკმეველი სოფელში არ ყავს მაგრამ მას ყავს სოფლის „დიდი კაცი" წვრილი, მუცელ გამძღარი, თბილად ჩაცმული, პატარა მებატონე ბურჟუა გლეხიკა. ეს სოფელში „პირველი კაცია" და ლატაკი გლეხობა ცხოვრებისათვის თითქოს ყერად შექმნილია და იგი იღუპება „ძვალთა შთენილთა ქარი ღრიალით მიწას მიაყრის" აი ისე იწყება და სრულდება ლატაკი გლეხობის ტანჯული სიცოცხლე ქალაქის პროლეტარიატმა ჩვენში პარტიამ ამას განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიაქციოს და ქონებამ, ბედის გამყოფად გვერდში ამოუდგეს ჩვენი მუშურ საქმიანობის და შემოქმედების ძვირფას საფუძველს ლატაკ გლეხობას. ჩვენი პარტია, შემადგენლობითაც პროგრამითაც, სახითაც და შინაარსითაც მუშურია, გლეხურია. ჩვენ უნდა წავიდეთ კისერ-დახეხილ ფარაჯიან ძმებთან და უთხრათ, შენთან მოვსულვართ, შენთან ლატაკო ძმაო! ვინც ქვეყანას აძლევ, აცოცხლებ, აარსებებ, მაგრამ ვინც იდევნები ვისაც ყოველ ფეხის ნაბიჯზე გატყუებენ, ვისაც ტყავსა და სულსაც კი გაძრობენ, შენთან მოვდივართ ქალაქის მუშები, შენი ღვიძლი ძმები და ერთად ერთის ფრონტით, ერთის ბანაკით გავილაშქროთ უსამართლობის, ბოროტების და მჩაგვრელთა წინაამდეგ.

ს. კოლხიდელი

„წყაროს"

გადმოჰქუხდი, დაგვნაცვლე:
არაკრაკდი მარდით წყარო,
რომ ეგების აწი მაინც
სევდიანმა განიხარო!!!...

გადაეშვი მინდორ-ჭალებს
და ზვირთები მთა-ბარს ხტყორცნე;
ნუ დამტოვებ მომლოდინეს
მეც კი მედგრათ გადამჰმოცნე;

მომავლის იმედებით
გამომკვებე, გამახარე;
შვებით მორწყე ჩემი გული—
საქართველოს არე—მარე!...

მე უშენოთ აქ არ ძალ—მიძს,
რომ ვიცხოვრო, ვიყო ერთი;
რადგან შენ ხარ სასოება
დაჩაგრულთა შემწე, ღმერთი!!

შენში ვპოვებ სიმფონიურ
ყოველივე ნეტარებას
და მომაკვდავს ნუ მომაკლებ
შენს მადლიან ზიარებას!

მომეშველე ბარემც დროით,
გადმოჰქუხდი მარდათ წყარო,
რომ ეგების აწი მაინც
სევდიანმა განვიხარო!!!...

„ბეტი"

სად. შოროპანი

რევოლიუციის დღე

დღეს რევოლიუციის ორი წლის თავს ცხაქართველოს დამფუძნებელი კრების მოწვევის პირველ დღეს დღესასწაულობს საქართველოს მშრომელი ხალხი. იბადება საკითხი რა მისცა რევოლიუციამ საქართველოს მშრომელ ხალხს და რას მისცემს მას დამფუძნებელი კრება? ამ საკითხის რამდენათ შესაძლებელი იქნება ჩემთვის მხურვს გაშუქება. რევოლიუციის პირველ დღეებში ყოველივე მუშისათვის რომ გეკითხათ გეტყოდათ, ბოლოს მოეღო ჩვენს ტანჯვას, მოვიპოვეთ სულთამხუთავი და აწიკი მოგვეცემა საშვალება ეკონომიურათ გათანასწორებისა. ცხადია ეს პასუხი ჩვენთვის, მუშა, რომელიც გრძნობს კლასობრივ ჩაგვრის უბედურებას მას ყოველივე ისტორიული მოვლენა იმდენათ აინტერესებს რამდენათ ის მისცემს მას საშუალებას კლასობრივ გათანასწორებისას. და მოხდა ეს, მოახდინა რევოლიუციამ საქართველოში სოციალური ცვლილებები, მოგვცა ის რასაც ჩვენ მუშები მოველოდით? რა თქმა უნდა არა.

ამის მიზეზი არის ის პოლიტიკური პარტია, რომელმაც შესძლო მუშათა კლასის დემოკრატიზმის ჩარჩოებში მოთავსება და დროებით შეჩერება მასში რევოლიუციონური სოციალისტური მოძრაობისა, როგორც უწინ, როდესაც სასიკვდილო განაჩენზე ხელი მოაწერინა რევოლიუციონურ მუშათა საბჭოებს პოლიტიკური თავდითობაში ... ნილმა სოც.-დემოკრატ... ... ლი საბჭოს უპირატეს... დამტკიცებით, ისე ახლაც არწმუნებს საქართველოს მშრომელ ხალხს, რო დამფუძნებელი კრება სუყველაფერი, იმის იმედით იყავით, მისგან მზათ მზარეულათ მიიღებთ სუყველაფერსო. მაგრამ ამასაც მალე მოეღება ბოლო მუდმივ ყველასი ერთათ მოტყუება ყოვლად შეუძლებელია.

შორს არ არის ის დრო, როდესაც მუშათა კლასი შეიგნებს რო ბურჟუაზიასთან შეთანხმება მას არაფერს მისცემს. მხოლოდ შეთანხმება, შეკავშირება მუშათა ორგანიზაციებისა და დარაზმულათ ბრძოლა კაპიტალიზმის დასანგრევათ და სრული ეკონომიური და პოლიტიკური თავისუფლების განსამტკიცებლათ.

შეკავშირებული მუშათა კლასი მუდმივ შესძლებს დახავსებულ მდგომარეობის წინააღმდეგ ბრძოლას და დაანგრევს როგორც კაპიტალიზმს აგრეთვე იმ „მინიმუმის" პარტიებს, რომელნიც აჩერებენ მუშათა მოძრაობას და გაუდგება ისტორიულათ მუშათა კლასისთვის აუცილებელ გზას. მაშ გაუმარჯოს ნამდვილს რევოლიუციას.

პლ. ოჭიაუძე.

ეროვნული განვითარება და ბავშვის სულიერი მოთხოვნილება.

თქმა არ უნდა, რომ ეროვნულ ნიადაგზედ მოწყობილსა და მოგვარებულ სწავლა განათლებას, დიდი სარგებლობის მოტანა შეუძლია ერისათვის. ასეთი აღრზდა შექმნის და დაბადებს საუკეთესო ბურჯს ეროვნული ცხოვრებისას—დინჯს მკვლევარს და მომზადებულ მცოდნეს ეროვნული სიმდიდრისა და სულიერი საგანძურისას. რამდენათაც მეტია ეროვნულათ აღზრდილი და მომზადებული პიროვნება ამა თუ იმ ერში, მით უფრო დაწინაურებული და ნათელყოფილია მისი წარსული ცხოვრება, იმდენათ უფრო შესწავლული და გაცნობილია მისი ლიტერატურა, ისტორია და მეცნიერების ყოველი დარგი. ხოლო ერი თუ ღარიბია ასეთ ეროვნულათ გათვითცნო ბიერებულ პირთაგან, იმდენათვე ღარიბი იქნება მისი ცხოვრების კვლევა-ძიერება, ღარიბი იქნება მეცნიერება. და რომ ეს ასე არ მოხდეს, საჭიროა სწავლა აღზრდის საქმე ეროვნულ ნიადაგზედ მოეწყოს და მოეგვარდეს, რაც დღეს უკვე უცილობელ ჭეშმარიტებათ არის ყველგან მიჩნეული. აკი კიდეცდიდი ცდაა ჩვენი ცხოვრების ეროვნულ ნიადაგზედ მოწყობისათვის. ასეთი ნაბიჯი გადადგმული ჩვენი ცხოვრების სწავლა აღზრდის საქმეში სწორეთ რომ დიდად სასიხარულოა; მაგრამ უნდა აღინიშნოს აგრეთვე, რომ როგორც ყოველი ახლად დაწყებული საქმე თავის გზის მიმართულებაზედ ხვდება ხოლმე დიდს დაბრკოლებებს, ისე ეს საქმეც დღეს ვერ ეწყობა ჯეროვნათ ისე, როგორც ეს საჭიროდა სასურველია, ვინაიდან ამას უშლის ხელს ეროვნულათ განათლებულ საკმაო ძალების უყოლობა, მაგრამ იმედია რომ ეს ნაკლიც მალე, სულ მალე გასწორდება, თუ კი მთელი ჩვენი ყურადღება აქეთკენ იქნება მოქცეული, თუ დღემდის ჩვენ მოწაფე ახალგაზრდობას ვაწვდიდით უცხო წიგნაკებს და კერძოთ კი რუსულს რომ მით განვითარებულიყო, დღეს თავისთავათ ეროვნულ ნიადაგზედ დაყენებული სწავლა თვითვე მოითხოვს ყმაწვილისაგან სამშობლო ენაზედ განვითარებას. და როცა ბავშს წყურვილი ემატება სულიერი სიმდიდრის დაკმაყოფილებისა, მაშინვე უნდა სათანადო ყურადღებით მოვეპყროთ მის მოთხოვნილებას, რომ შემდეგ უკვე გვიან არ შეიქნეს დღესაც ამ ეროვნულ განვითარების ხანაში დიდი მოთხოვნა და ნდომაა სამშობლო ენაზედ წიგნის წაკითხვისა. ნამეტურ პატარა ყმაწვილებში, რომლებიც ეხლა იწყებენ სამშობლო ენაზედ სწავლას აი ამ პატარაებისაკენ უნდა იქნეს მიქცეული მთელი ჩვენი ყურადღება. მაგრამ ეს დღევანდელ პირობებში როდესაც საბავშო ლიტერატურა ჩვენში მეტათ ღარიბია ძალიან ძნელი იქნება, მაგრამ ყოველივე ხიძნელე უნდა ძლეულ იქნეს თუმცა ძალიან სიძვირეა მაგრამ თუ ამას მოითხოვს საქმე, არ უნდა დავერიდოთ სიძვირეს, უნდა აუცილებლათ განახლებულ იქნეს ახალი საყმაწვილო წიგნების გამოცემა ყოველი ღონე უნდა ვიხმაროთ, რომ ეს გამოცემანი არამცთუ დააკმაყოფილებდეს ჩვენს მოზარდ თაობის სულიერ მოთხოვნილებას და ხელს უწყობდეს მის განვითარებას თუ ყოველივე ეს შესაფერისად იქნება მოგვარებულ მოწესრიგებული, მაშინ ჩვენ, კერძოდ კი განათლების უწყება უნდა აუცილებლათ შეეცადოს რომ ყოველ შკოლასთან მოთავსებული იქნეს საბავშო ბიბლიოტეკა, სადაც შეგროვილი უნდა იქნეს ბავშებისათვის საკითხავი ყოველგვარი წიგნები. როდესაც ყოველივე ეს მოგვარდება და ხელ შემშლელი პირობები აღარ იქნება ბავშის მოთხოვნილების დაკმაყოფილებაში, მაშინ ჭეშმარიტად უნდა გვწამდეს, რომ ასეთ ნიადაგზედ დაყენებული ჩვენი სახალხო სკოლები პირნათლად აღასრულებენ თავიანთ წმინდა მოვალეობას და უნდა გვჯეროდეს რომ ასეთ პირობებში ახალი ძალაც ეროვნულათ მომზადებული მომავალში ბევრი გვეყოლება, რაიც დიდად სასარგებლო იქნება ჩვენი ცხოვრების კულტურულ აღმშენებლობის საქმეში. ამიტომაც, გამოსადეგი სისხლი უნდა აუცილებლათ გაღებულ იქნეს-ყოველი ძალა შრომა და ენერგია უნდა დაუზოგველათ დახარჯულ იქნეს, ჩვენ მიერ რომ აუცილებლათ მტკიცე საფუძველი ჩაეყაროს დღესვე ჩვენი ქვეყნის სწავლა აღზრდის საქმეს, რომ მომავალში გავხდეთ მოწამენი მდიდარი და შეუდარებელი ნაყოფისა. საჭიროა დიდი შრომა ამ დარგში...

ივ. კონდელაკი.

სოციალ-ფედერალისტთა მოწაფეებს.

ამხანაგებო ევროპის დიადმა რევოლიუციის ქარიშხალმა უნდა სრულებით მიიქციოს თქვენი ყურადღება. უკვე დადგა დრო, ხალხის ახალი ცხოვრებისა რომელიც როგორც ყველას ისე ჩვენც, მოწაფეებს, ერთს რასმეს გვიკარნახებს.

ის მომავლის იმედებს ჩვენზედ ამყარებს. ამისთვისაც საჭიროა ახალგაზრდებო ჩვენც, ყურადღება მივაქციოთ ახალს მომავალს, რომლის მზეც უკვე ამოსულია.

დიდი ანგარიშის გაწევა გმართებს ცხოვრებისადმი აი რაა ჩვენი ვალი რომელსაც გვთხოვს ცხოვრება და ჩვენც როგორც ცხოვრების შვილებს, არ ძალ-გვიძს, არ შევასრულოთ მისი კანონიერი მოთხოვნილება. დიახ! დადგა დრო ცხოვრებაში გამორკვევისა, საუბედუროთ ზოგიერთ ამხანაგებს, სრულებით არ აინტერესებთ ეს მოვალეობა და ჩემს გასასამართლებლად მოვიყვან ამხანაგ დიტო ლომთაძის, წარმოთქმულს სიტყვას კრებაზედ მეშვიდე ქალთა გიმნაზიაში, ამხანაგ ლომთაძეს არამც თუ არ სურს გამოარკვიოს სიმართლე მუშებსა და ინტელიგენციის შორის მომხვთარი ინციდენტისა არამედ ანგარიშიც არ სურს თავის გაუგებრობას გაუწიოს და აი რას ადასტურებს ის კრებაზედ: „ამხანაგებო რა საჭიროა აქ კამათი და გამორკვევაო, მე თქვენი რახუნით ხომ რწმენას ვერ შემიცვლითო" ამხანაგის ასეთი საქციელი ძალიან შემცდარია.

ძირს, ამხანაგებო ყოველივე გაუგებრობა, რომელმაც აქნამდის ბრმათ გვატარა ცხოვრებაში! გაუმარჯოს მუშებს რომლებმაც აწიეს მაღლა მუშური მძლავრი შკლავით. თავისუფლების დროშა! და ჩვენც, შეგნებულნო მოწაფენო? შევასრულოთ ჩვენი ძვირფასი ვალი და გვერდში ამოდგომით, დავამშვენოთ სიმართლეზედ აგებული ტაძარი თავისუფლებისა და ერთა სოლიდარობისა. დე იცოდენ ხალხის მტრებმა, რომ ჩვენ არ გვძინავს და მუშებთან ერთათ ვებრძვით უსამართლობას.

მოწაფე პართენ ბოკერია.

ახალი ამბავი.

გაზეთ „ბარჩის“ მაგივრად დღეიდან გამოდის გაზ. „ამხატავორი“.

ბოროტგამზრახველების მოკვლა. 10 მარტს, საღამოს 7 საათზე რამდენიმე შეიარაღებული ბოროტგამზრახველებს სურვილი ქონდათ გაეძარცვათ ჩერქეზიშვილის ქუჩაზე ერთ-ერთი მცხოვრებთაგანი. მე-9 კომისარიატის მილიციონერებმა ეს განზრახვა დროზე გაიგეს, ბოროტგამზრახველთაგანი 1 მოკლეს და 4 გაიქცა.

გამოვიდა წიგნი გიორგი ერისთავის „ქართული თეატრი“, რომელიც შედგენილია ი. ფერაძის მიერ.

გამოვიდა ქართულ ენაზე ბუღალტერიის სახელმძღვანელო წიგნი, შეიცავს ქართულ ენაზე მრავალრიცხოვან ტერმინებს.

სახალხო განათლება.

სახალხო განათლების სამინისტროს გაუქმება იმ სახით, როგორაც დღეს არსებობს იგი, თითქმის გადაწყვეტილად უნდა ჩაითვალოს. განათლების საქმეები შეუერთდებიან შინაგან და იუსტიციის სამინისტროების საქმეებს და შეიქმნება ერთი უწყება. თავისთავად ასეთი გამარტივება სახელმწიფოებრივი მართვა გამგეობისა საზოგადოებრივ სისალეს მოასწავებს. კერძოდ საქართველოსთვის რვა და ცხრა სამინისტროს შენახვა ზედმეტი იყო. ხალხისთვის ბევრად უკეთესია სადა, მარტივი და მისთვის ადვილად მისაწვდომი მმართველობა, ვიდრე ბიუროკრატიზმით შემოვლებული მიუკარებელი სამინისტროები. გარდა ამისა სახელმწიფოს მართვა გამგეობა ხალხისთვის არსებობს, ხალხის ინტერესებს უნდა ემსახუროს და მიზანშეუწონელია როდესაც მმართველობა ტერიტორიალურად ხალხზედ დაშორებულია. ცენტრში ერთად მიგროვილი სამმართველოები თავისდღეში ორგანიულ კავშირს ვერ იგრძნობენ ხალხის მასასთან. ესენი ცენტრიდან იქნევენ დირიჟორსავით თითებს და პერიფერიებში კი ხშირად ცენტრის განკარგულებების საწინააღმდეგო საქმეები კეთდება. ამისათვის მართვა გამგეობის გამარტივება, მათი ხალხთან დაახლოება, მმართველობის სიმძიმის პერიფერიებში გადატანა, ერთი სიტყვით შექმნა ადგილობრივი პოლიტიკური და ეკონომიური თვითმართველობებისა, უნდა იყოს მთავარი საქმე, რომელსაც ჩვენი მთავრობა უნდა დაადგეს. განსაკუთრებით სახალხო განათლების საქმეს უფრო მეტი კავშირი უნდა ჰქონდეს ხალხის მასასთან. სკოლა ეს ხალხთან ორგანიულად დაკავშირებული დაწესებულებაა, ეს სახელმწიფოს დედა—ძარღვია რომლის ტანმთელობაზედაც დამოკიდებულია საზოგადოებრივი სისადე. სახალხო განათლების სამინისტრო სწავლა-განათლების საქმის აუცილებელ ატრიბუტად არ ჩაითვლება. რასაკვირველია, შეიძლება დამოუკიდებლად არსებობდეს ეს უწყება შეიძლება სხვა უწყებასთან იყოს შეფარებული, საქმე ამით დიდათ არც მოიგებს, არც წააგებს. აქ მეორეა უფრო საყურადღებო, რომ სახალხო განათლება საქართველოში კი არ დაქვეითდეს, პირიქით საგრძნობ წინსვლაზედ დადგეს. სწავლა-განათლების საქმე ყოველთვის ძლიერ ფაქტორად ითვლება სახელმწიფოთა ცხოვრებაში „მომეცით მე სკოლა, და მე ამით შეუცვლი (?) ხელმძღვანელებ საზოგადოებრივ აზროვნებას და აქედან მთელ სახელმწიფოს მართვა გამგეობას“. — ზოგიერთი კანონმდებლები მართალია, ეს აზრი ძლიერ აბსოლიუტურათ გამოთქმულია, ამიტომ სკოლის საქმეს დიდი მნიშვნელობა ეძლევა და ალბად ფიქრობდენ ამის მთქმელები, რომ ბავშვის ჭკუა შეიძლება ჩამოყალიბდეს, როგორაც მოისურვებენ, ისეთ თარომში, მიუხედავად ხალხის გრძნობების და მიმართულებისა საიდამაც ეს ბავშვები წარმოსდგებიან. ზემოხსენებული აზრი ცოტათი გაზვიადებულია, მაგრამ ის კი მართალია, რომ სახალხო განათლებას, როცა იგი ხალხის გრძნობების წინააღმდეგ არ არის მიმართული, ბევრი შეუძლიან გააკეთოს ამა თუ იმ იდეების პოპულიარიზაციისთვის და გასაადვილებლად. ამისათვის ყოველგან დიდ ყურადღებას აქცევდნენ იმას, თუ ვინ ჩაუდგებოდა სწავლა-განათლების საქმეს სათავეში და რა მიმართულების ხალხს ეჭირათ სახალხო განათლების სადავეები ხელში ჩვენც ამას დიდ ყურადღებას ვაქცევთ როდესაც საქართველოს სახალხო განათლების პერსპექტივებს გადავხედავთ უნდა აღვნიშნოთ, რომ საქართველოში ამ დარგში ძლიერ ბევრია გასაკეთებელი. სხვა რომ არ ვსთქვათ რა მალე წელიწადი შესრულდება, რაც საკუთარი დამოუკიდებელი სახელმწიფო გვაქვს — დემოკრატიული სახისა და ასეთი დემოკრატიული რეფორმაში, როგორაც არის საყოველთაო სწავლა განმთლების შემოღება, დაწყებული არც კი არის საქართველოში. სიმართლე მოითხოვს აღვნიშნოთ რომ ყოველგვარი რეფორმის გატარებას საქართველოში მრავალი დაბრკოლება ეღობებოდა წინ, სხვა რომ არა ვსთქვათ რა, სულ სამხედრო მოქმედებაში გართულნი ვიყავით და შინაურ შემოქმედებითი მუშაობისათვის ძლიერ ცოტა დრო გვქონდა, მაგრამ ზოგიერთ რეფორმების რეალიზაციისთვის დაყოვნება შეუძლებელი იყო როგორაც წინად ისე ეხლა. ერთი ასეთი რეფორმეთაგანია საყოველთაო, სავალდებულო სწავლის შემოღებაც. ეს საკითხი დიდი ხანია უდავოთ არის აღიარებული განათლებულ ქვეყნებში. და ეს იმიტომ რომ ყველა დარწმუნებულია ასეთ ურყევ დებულებაში: განათლება, რომელიც წარმოადგენს თანდათანობით გატარებულს ნაციონალურ სიხტემას, იწვევს ერში შეურყეველს ზნეობრივ კავშირს, ამ აზრით ხელმძღვანელობდნენ შეერთებული შტატების სახელმწიფო მოღვაწეები, როდესაც მთელს სახელმწიფოში ყველა საშკოლო კომიტეტს, ყოველ საგრაფოში და ყოველ შტატში დიდი მსხვერპლი მიჰქონდათ, ხოლოდ კი ყოველ მოქალაქისათვის განათლება მიეცათ ამავე აზრით ხელმძღვანელობენ ახლაც. და ყველა ამ ზომებს ის შედეგი მოაქვს, რომ სკოლის საშუალებით იმიგრანტების შვილებს სულ მოკლე ხანში გაამერიკელებენ ხოლმე. თვით შვეიცარიის რესპუბლიკა, როდესაც მისმა ფედერალურმა კონსტიტუციამ ყოველ კანტონში შემოიღო საყოველთაო სავალდებულო განათლება, და საფრანგეთის რესპუბლიკაც, — როცა მან დაამტკიცა 1881, 1882 და 1886 წლის კანონები, სწორედ ასეთივე პოლიტიკური იდეით ხელმძღვანელობდნენ. შეიძლება უამრავი ძირითადი კანონები მოვიყვანოთ საყოველთაო განათლების შესახებ სხვა და სხვა სახელმწიფოში, რომელთაც ასეთი ვიწრო კავშირი აქვთ პოლიტიკასთან, საერთოდ კი უნდა აღვნიშნოთ, რომ მრავალ ქვეყანაში სადაც კი ხალხის მასა იღებს მონაწილეობას საზოგადოებრივ მართვა გამგეობის საქმეში სახალხო განათლებისადმი ცხოველი ინტერესი ეტყობა. სკოლის დანიშნულება უნდა იყოს არა მარტო ის, რომ ხალხს საზოგადო განათლება მისცეს არამედ ნაციონალურ იდეების გავრცელებასაც უნდა ემსახურებოდეს იგი. ეს საკითხი თხოულობს სერიოზულ მუშაობას და სახალხო განათლების მმართველობის ყურადღებაც სერიოზულადაც უნდა შეჩერდეს ამ საკითხზედ. მართალია, სახალხო განათლების მესვეურებათ უკვე თანდათან საერობო თვითმართველობები გამოდიან. ჩვენ ამ მოვლენას დადებითად ვთვლით, რადგან განათლების საქმეში ადგილობრივ უფრო დაინტერესებული ძალები ამუშავდებიან ასეთი ორგანიზაციები უკვე ნაცადები არიან სხვაგან და ყველგან ნაყოფიერი შედეგი მოუტანიათ მაგ. შეერთებულ შტატებში არ არსებობს ცენტრალური საშვალო ადმინისტრაცია განათლების ბიურო, რომელიც არსებობს ვაშინგტონში—ეს მხოლოდ ნაციონალური დაწესებულებაა-რომელიც სცემს სტატისტიკურ ცნობებს და პედაგოგიურ სტატიებს ამით ავრცელებს სასარგებლო ცნობებს შვილებისათვის მაგრამ ადმინისტრატიული უფლება კი არა აქვს რა ამ ბიუროს. ყოველი შტატი სცემს თავის კანონებს და საზოგადო რეგლამენტებს სახალხო განათლებას ასეთი დეცენტრალისტური სახე აქვს. საქართველოშიც მალოს ასეთი სასკოლო ორგანიზაციები შეიქნება. დღევანდელი ეროვნებ აძის ჩანასახია. აქ უნდა აღვნიშნოთ ერთი სამწუხარო გარემოება რომელიც საქართველოში ჩვეულებ[illegible]ენად გადაიქცა. სამაზრო [illegible]სწავლო განათლების საქმე[illegible]სულად მოეკიდნენ. საშკოლო განყოფილებების სათავეში მოექცნენ ისეთი პირები, რომელთაც სახალხო განათლებასთან ძალიან შორეული ნათესაობა აქვთ და ზოგიერთ შემთხვევაში სრული უცნობობაც. ეს აიხსნება მით რომ საშკოლო საქმეებიც ჩვენი პოლიტიკურ პარტიების საექსპერიმენტოდ გადაიქცა, საერობო მოღვაწეებში კი ერთგვარმა კადნიერულმა ხასიათმა იჩინა თავი ყველა შეურყეველი რწმენით და დამშვიდებული სინიდისით იწყებს მუშაობას ამან წარმოშვა ის მოვლენა რომ დღევანდლამდე სწავლა განათლების საქმეში არცერთ ერობას არ გაუკეთებია რა და ძველ ტიკებში თუმცა ლაპობდნენ ახალი ღვინის ჩასხმას, მაგრამ ჯერ ესეც არ არის გაკეთებული. ამ გარემოებას ახალი ცენტრალური დაწესებულება, რასაკვირველია ყურადღებას მიაქცევს და სამუშაოთ უფრო საღ ელემენტებს გამოიწვევს ჩვენ ერთ გარემოებაზედ კიდევ გვსურს შევჩერდეთ. სამაზრო ერობებში სასკოლო გამგეობებს არითულებენ და ამით ნებით თუ უნებლიეთ მმართველობის ბიუროკრატიზმს აფართოვებენ. გამგეობის წევრის გარდა, რომელიც სწავლა განათლების სათავეში სდგას მაზრაში ერობები იწვევენ კიდევ აგრეთ წოდებულ სკოლის გამგეებს ანუ მეთვალყურეებს და ამავედროს სამინისტროსთან არსებობს სასკოლო ინსპექტორების თანამდებობაც მმართველობის მექანიზმის ასეთი სირთულე საქმეს უფრო ავნებს თუმცა სანამ ერობათა კონსტიტუცია არ არის შექმნილი ამისთანა მოვლენებს ხშირად ექნებათ ადგილი. მომავალი სახალხო განათლების გამგეობა იმ ძლევამოსილ ბიუროკრატიზმს უნდა გადაექცეს რომელიც ასეთ შედეგებს გამოიწვევს და რესპუბლიკის განათლების სისუფთავე მსვლელობას მისცემს.

რეპლიკი.

ამხ. იასონ სარიას ხსოვნას.

ამ უკანასკნელ ხანებში ულმობელმა სიკვდილმა ხელიდან გამოგვტაცა იშვიათი პიროვნება და პარტიის თავდადებული მუშაკი ამხ. იასონ სარია. განსვენებული სიკვდილის უკანასკნელ დღემდე განაგრძობდა დაუღალავი მუშაობას ყოველგვარ საზოგადოებრივი დაწესებულებებში. მას ყოველთვის აინტერესებდა საზოგადოებრივი პრობლემები და იგი მუდამ მზად იყო ხსენებულ საქმეში თავისი წვლილი შეეტანა. მაგრამ შეუბრალებელმა სიკვდილმა მას არ დააცალა ეწარმოებინა საზოგადოებრივი წმინდა საქმეები. იგი შავი სამარემ შთანთქა. მაგრამ მისი წმინდა იდეალი, რომელიც გამოიხატებოდა საერთო საქმის თავგანწირულ მუშაობაში—არ მოკვდარა იგი ჩვენთან არის და იქნება კიდევაც.

სამწუხაროა ყოველი ადამიანის სიკვდილი, და მით უმეტეს სამწუხარო და სავალალოა ისეთი იშვიათ და ფაქიზ გრძნობიან ალსავსე ადამიანის უდროვო სიკვდილი როგორიც იყო ამხ. იასონი.

უკანასკნელად გეთხოვები ამხანაგო! ვინ იცოდა ძნელია შენისთანა ადამიანის ნეკროლოგის წერა, და ეს კიდევ მაშინ, როდესაც თვალზე ცხარე ცრემლები მერევა.

ტ. წალენჯიხელი.

დემოკრატიული კლუბი „მუშტაიდი“

აგერ ოთხი-ხუთი თვე იქნება რაც დემოკრატიულ კლუბ „მუშტაიდში“ სისტემატიურად იმართება წარმოდგენები, რაიც მეტათ სასიხარულოა ყველასათვის.

დიახ, კიდევ ერთი კაბადონი მიემატა, ქართულ თეატრის ისტორიას, ამ მიგდებულ კუთხეშიც გაიდგა ფესვები ხელოვნებამ და ჩაიყარა საძირკველი ქართულ წარ. მართვასა.

დემოკრატიულ კლუბში დაარსდა ახალგაზდა სცენის მოყვარეთა წრე, რომელთაც აირჩიეს გამგეობა და შეუდგნენ საქმეს და მას შემდეგ დაიწყო ამ ყარიბ სცენაზე წარმოდგენების მართვა რამაც დიდი ნაყოფი გამოიღო, სცენის მოყვარენი—თითქმის ყველა პირველად გამოვიდა დემოკრატიული კლუბის სცენაზე და დიახაც ღირსნი არიან მადლობისა, რომ ესე სინიდისიერათ ასრულებენ თავიანთ მოვალეობას.

დაიდგა ისტორიული, კლასიკური და თანამედროვე პიესები, თუმც ზოგიერთ დეფექტები, მაგრამ ეს ემატიებათ [illegible] იმიტომ რომ თეატრი ტეხნიკური მხრით მეტად [illegible] მოყვარენი [illegible]

წრე, [illegible] მუშაობას, შექმნეს საკუთარი აუდიტორია, ყველა წარმოდგენებზე ხალხი ესწრება და თითქმის სავსეა ხოლმე და შეიძლება ითქვას, რომ თეატრი საზოგადოებისა ხალხი მაინც არ ტრიალებს სალოვს და ყოველთვის სავსეა აუდიტორია, რაიც ამტკიცებს, რომ წრემ დიდი სიმპატია დაიმსახურა ხალხში. მხოლოდ ერთი რამ. არის სამწუხარო: თეატრი ტეხნიკური მხრით მეტად ღარიბია, არ აქვს შესაფერი დეკორაციები რეკვიზიტი, და სხვა მრავალი, რაიც აუცილებელია სცენისათვის.

რასაკვირველია, დღევანდელ პირობებში ძნელია ყველა ამის შეძენა მაგრამ მაინც მოუწოდებ წრის გამგეობა, რომ კლუბის გამგეობასთან შეთანხმებით შეეცადონ, რამდენათაც კი შეიძლება, ყველა ამის შეძენას სცენის გაუმჯობესობას და დეკორაციების მოპოებას.

მეტად სიმპატიურ საქმეში საზოგადოებაც ნუ ჩამორჩება, დაეხმარეთ, შეუქმენით ნამდვილი ხელოვნების ტაძარი, გადაჩილეთ კოცონი, რომელიც ესე ნელა გუზგუზებს... თუ ვისმეს სურს ჩვენი ხალხის გონებრივად ამაღლება, ამის საუკეთესო საშუალება, დღეს თეატრია, თუ ვისმეს სურს ჩვენი სამშობლო ენის გავრცელება, იგი ამას სცენით მიაღწევს.

და სწორეთ ამ ხრივ დემოკრატიული კლუბის თეატრი დიდ იმედს გვიწერგავს... იგი დაარსებულია მშრომელთაგან გამგეობის წევრნი ახალგაზდა გათვითცნობიერი მუშაკნი არიან, და ეს სწორეთ იმის მომასწავებელია რომ დემ. კლ. თეატრი საგანმანათლებლო გზით ივლის, რასაც ერთი თესლი ჩავარდა ნაყოფიერ ნიადაგში, იგი [illegible] ბევრს [illegible] მოინც ასხმებს და ინაყოფიერებს...

ამიტომ მოუწოდებ ყველას, ვისაც შესტკივა გული ჩვენი ხალხის წინსვლისთვის, ხელი შეუწყოს დემ. კლუბის სცენის მკვიდრ ნიადაგზე დამყარებას...

ვუსურვებ „მუშტაიდის“ სცენის მოყვარეთ მხნეობას და თავის ნამოღვაწარის კეთილ ნაყოფის ხილვას!

მოხია ლითანიშვილი.

ჩვენს პარტიაში

კვირას, მარტის 16 შესდგება საქ. მემარცხენე სოც.-ფედ. მაშვრალთა პარტიის ახალგაზდათა კრება „ახალი ნაკადის“ რედაქციაში. კრებაზე მიმდინარე საკითხების შესახებ წაკითხული იქნება მოხსენება ერთ-ერთი ჩვენ ამხანაგთაგანის მიერ.

ახალგაზდათა ცენტრალური კომიტეტი.

რედაქტორი ა. ნიკაძე.
რედაქტორ-გამომცემელი:
სარედაქციო-კოლეგია

სურათების გამადიდებელი სამხატვრო ატელიე
„საქართველო“
დიანოზ ზეს. კიკნაველიძე
ადიდებს ფოტოგრაფიულ სურათებს
და ასრულებს ყოველგვარ სამხატვრო საქმეს სუფთად
დროზე და პირობით
მისამართი: 1 თბილისში მეცხრე კომისარიატი თავისუფლების (სამოვოლნი) ქუჩა № 1,—2) ვერტერის ქუჩა № 4 აბაშ. მიდ.

ქართული სტამბა ბეჭდვითი ამხანაგობის“, გოლოვინის ქუჩ. ტელ. 4—78.